

Liito-oravaselvitys 2025

Myllysaarentien asemakaavan muutos

Sisällys

1.	Tausta.....	2
2.	Maast selvityksen menetelmä	3
3.	Tulokset.....	3
4.	Yhteenveto.....	8
5.	Lähteet.....	8

Kannen kuvassa koloinen haapa kaavamuutosalueen reunalla.

1. Tausta

Myllysaarentien asemakaavamuutoshankkeeseen tehtiin vuonna 2021 luonto- ja maisemaselvitys (Plaana Oy, Natans Oy & Aallokas Oy). Kaava-alueelta havaittiin liito-oravan elinympäristöksi mahdollisesti soveltuva metsikkö. Luontoselvityksessä suositeltiin, että selvitystä täydennettäisiin vielä liito-oravaselvityksellä.

Luontodirektiivin liitteeseen IV a kuuluva liito-orava on tiukasti suojeltu laji. Luonnonsuojelulain 78 §:n mukaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Liito-orava on luokiteltu uhanalaisuudeltaan vaarantuneeksi (VU).

Kaavamuutosalueelle ja sen lähiympäristöön tehtiin liito-oravaselvitys 20.5.2025. Selvitysalue ja kaavamuutosalueen raja on esitetty kartassa 1. Selvityksen teki suunnittelubiologi Sari Ylitulkkila.

Kartta 1. Liito-oravaselvityksen ja asemakaavamuutoksen aluerajaukset.

2. Maastoselvityksen menetelmä

Liito-oravan tyypillinen elinympäristö on varttunut kuusivaltainen sekametsä, jossa on järeää puustoa, kolopuita pesä- ja piilopaikoiksi sekä lehtipuita ravinnoksi. Lehtipuusto voi olla kuusimetsässä pieninä ryhminä tai hajallaan. Liito-oravan tärkeimpiä pesäpaikkoja ovat yleensä haavoissa olevat käpytikan tekemät kolot. Toiseksi tärkeimpiä ovat oravan rakentamat risupesät. Liito-orava saattaa pesiä myös pöntöissä ja satunnaisesti rakennuksissa (Nieminen & Ahola 2017).

Liito-oravaselvitys tehtiin niin sanotun papanakartoitusmenetelmän ohjeistuksen mukaisesti. Selvitys tehdään kevätaikaan etsien puiden tyville kertyneitä, kellanvihreitä liito-oravan papanoita. Papanoita kertyy erityisesti talven aikana käytettyjen kolopuiden alle, mutta niitä voi löytyä myös ruokailuun tai kulkureitteinä käytettyjen puiden alta. Optimaalisin selvitysaika on juuri lumien sulettua, ennen kuin kasvillisuus peittää papanat näkyvistä. Kesällä papanat ovat väriltään tummempia ja siitäkin syystä heikommin havaittavissa. Liito-oravaselvityksessä maastosta etsitään myös kolopuita, risupesä ja pönttöjä, joita liito-orava voisi käyttää. Myös mahdollisiin kulkuyhteyksiin kiinnitetään huomiota (Nieminen & Ahola 2017, Mäkelä & Salo 2023).

3. Tulokset

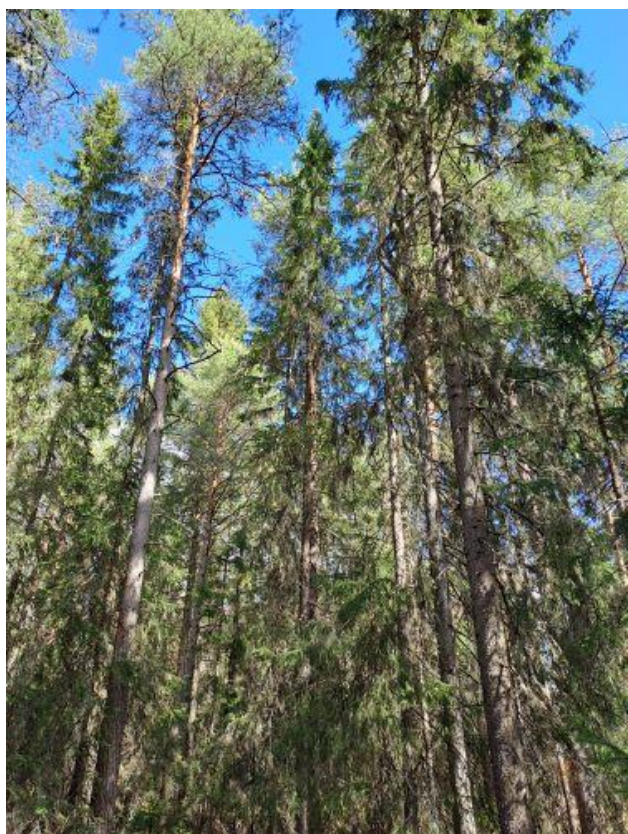
Selvitysalue ei kuulu liito-oravan vakituiseen levinneisyysalueeseen. Lajista on dokumentoitu Oulun alueelta vain kaksi havaintoa. Vuonna 2018 liito-oravasta tehtiin näköhavainto Kuivasjärveltä, noin 13 kilometriä selvitysalueesta kaakkoon. Vuonna 2019 löydettiin liito-oravan vanhoja jätöksiä Kiiminkijoen eteläpuolelta, noin viisi kilometriä Myllysaarentien selvitysalueesta itäkoilliseen. Liito-oravan arvioitiin olleen alueella läpikulkumatalla (Suomen Lajitietokeskus 2025).

Selvitysalue kartoitettiin maastossa 20.5.2025 noin 1,5 tunnin ajan. Aluetta kierreltiin puiden tyviä sekä metsän ja puuston yleispiirteitä tarkastellen. Alueelta ei löydetty merkkejä liito-oravan esiintymisestä.

Kaavamuuotosalueella Myllysaarentien itäpuolella sijaitseva metsäkuvio on varttunutta havupuuvältaista tuoretta kangasta (kuvat 1–4, kartta 2). Luontotyyppi on Etelä-Suomessa vaarantunut (VU) ja koko maassa silmälläpidettävä (NT). Puustoa muodostavat kuusi ja mänty, varttunein havupuusto on 88–108 -vuotiasta (Maanmittauslaitos 2025). Alueella on myös nuorempaa puustoa, ja puusto on paikoin tiheää. Lehtipuuta metsikössä on vain vähän, koivuja on erityisesti metsikön reuna-alueilla. Pysty- ja maalahopuuta on vähäisesti; alueella havaittiin muutamia keloutuvia mäntyjä, yksi koivupötkkelö ja yksi maalahopuu. Metsikössä havaittiin yksi risupesä, mutta kolopuita tai pönttöjä ei löydetty. Eri puolilla metsikköä oli oravan syönnöksiä.

Kuvat 1 ja 2. Kaavamuutosalueen varttunut havumetsä. Vasemmalla näkymä metsään Myllysaarentien suunnasta.

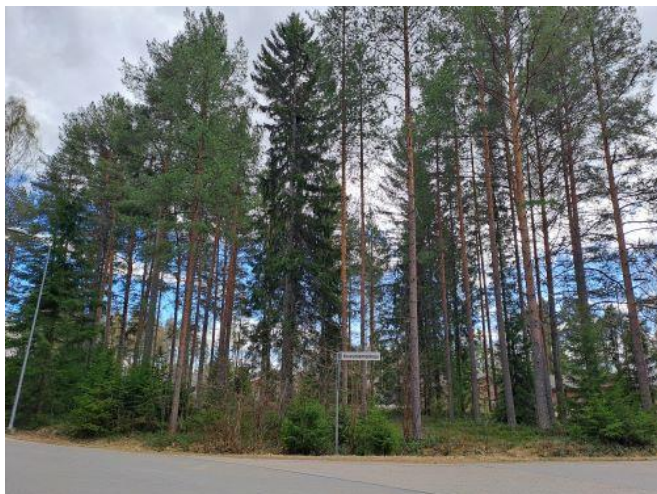

Kuvat 3 ja 4. Vasemmalla näkymä latvustoon. Oikealla risupesä.

Kartta 2. Liito-oravaselvityksen ja asemakaavamuutoksen aluerajaukset ilmakuvalla sekä haapakloonin sijainti.

Myllysaarentien lännenpuoleisissa pienissä metsiköissä sekä kaavamuutosalueen itäpuolella puusto on harvennettua. Nämä metsät ovat ulkoasultaan talousmetsämäisiä (kuvat 5–6).

Kuvat 5 ja 6. Vasemmalla näkymä Myllysaarentien lännenpuoleiseen metsikköön. Oikealla selvitysalueen itäosan harvennettua metsää.

Selvitysalueen pohjoisosassa, pellon laidalla on haapaklooni, jossa oli kaksi varttuneempaa haapaa ja lisäksi nuorempia runkoja (kuvat 7–8, kartta 2). Toisen kookkaan haavan rungossa oli pari kolaa (kansikuva). Haavikossa kiipeili orava.

Kuvat 7 ja 8. Vasemmalla haapaklooni. Oikealla vanhimpien haapojen tyvet.

Haapakloonin lisäksi lehtipuuta on selvitysalueella lähinnä peltokuvioiden, rakennusten ja Myllysaarentien reunoilla (kuvat 9–10). Lehtipuusto ja pensaikko on koivua, pajua, leppää ja mahdollisesti myös raitaa. Myllysaarentien länsilaidalla havaittiin myös yksi koloinen kuusi (kuva 11).

Kuvat 9 ja 10. Vasemmalla lehtipuustoa kaavamuutosalueen metsikön reunalla, pellon laidassa. Oikealla näkymä Myllysaarentien varteen.

Kuva 11. Koloinen kuusi Myllysaarentien länsireunalla.

Kaavamuutosalueen komean havumetsän puusto olisi liito-oravalle sopivan iäkstä. Alueella on mäntyjen ohella suuria kuusia, puusto on tiheää ja metsikkö on suojainen. Lehtipuuta metsikössä on kuitenkin hyvin vähän. Varttuneita haapoja tai kolopuita ei metsikössä havaittu lainkaan.

Kiiminkijoen rannan ympäristössä on runsaasti asutusta, eikä maastokartoitusta ulotettu piha-alueille tai jokirantaan. Ilmakuvatarkastelun perusteella selvitysalue voisi toimia liito-oravalle puustoisena yhteytenä Kiiminkijoen ranta-alueille sekä pitkälle idän suuntaan jatkuville metsäalueille.

4. Yhteenveto

Myllysaarentien asemakaavamuutoshankkeeseen tehtiin toukokuussa 2025 liito-oravaselvitys. Kaavamuutosalueella on liito-oravan elinympäristöksi potentiaalinen tiheä ja suojainen havumetsä, jossa on varttuneita kuusia. Metsikössä on kuitenkin hyvin vähän lehtipuuta eikä lainkaan haapaa tai kolopuita. Lehtipuusto keskittyy alueella peltojen, pihojen ja teiden reunoille. Selvitysalueelta ei löydetty merkkejä liito-oravan esiintymisestä.

5. Lähteet

Maanmittauslaitos 2025. Paikkatietoikkuna. <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Mäkelä, & Salo, P. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Plaana Oy, Natans Oy & Aallokas Oy 2021. Myllysaarentie (Tammipelto), Haukipudas. Luonto-, linnusto- ja maisemaselvitys.

Suomen Lajitietokeskus 2025. Havaintotietojen haku karttapalvelusta 19.5.2025 (viranomaisportaali).